

¶ Speusippi Platonis discipuli Liber, de Platonis definitionibus.

Empiternū, qđ per omne tempus, & prius extitit, & nūc  
 • est, nulli corruptioni obnoxiiū. ¶ Deus, uiuēs imor-  
 tale per se ipsum ad beatitudinem sufficiens essentia sem-  
 piterna, ipsius boni causa. ¶ Generatio, motus ad es-  
 sentiam, acceptio essentia, processus in esse, ¶ Sol, cæ-  
 lestis ignis, qui solū ab ortu ad occasum ab eisdem aspici potest, animal  
 sempiternum, astrum animatum, diurnum, ac maximum. ¶ Tem-  
 pus, solis motus, progressionis mensura. ¶ Dies, solis iter, ab ortu ad  
 occasū, lumē nocti contrariū. ¶ Aurora, diei principiū primū à so-  
 le lumen. ¶ Meridies, tempus, in quo umbræ corporum q̄ bræuis-  
 simæ sunt. ¶ Occasus, diei finis. ¶ Nox, umbra diei contraria  
 solis priuatio. ¶ Fortuna, motus ab occulto in occultum casu quo-  
 dam fœlicis actionis causa. ¶ Senectus, decrementum uitæ tempo-  
 re factum. ¶ Ventus, agitatio aeris circa terram. ¶ Aer, elemē-  
 tum cuius omnes loci mutationes secundum naturam sunt. ¶ Cæ-  
 lum, corpus omnia complectens corpora præter ipsum supremū aerē.  
 ¶ Anima, quod se ipsum mouet, uitalis mot<sup>9</sup>, animantibus causa.  
 ¶ Potētia, quod est per se ipsum efficax. ¶ Visus, habitus, quo  
 corpora discernūtur. ¶ Os, medulla calore consolidata. ¶ Ele-  
 mentum, ex quo componuntur, & in quod composita dissoluuntur.  
 ¶ Virtus, dispositio uel habitus optimus mortalis animantis per se  
 laudabilis, habitus secundū quē, quod habet bonū uocatur. ¶ Cō-  
 munitio, legum iusta institutio, qua quod præditum est probum dicitur,  
 habitus concordiam præstans. ¶ Prudentia, uis, quæ per se ipsam  
 ad beatitudinem humanam ducit, scientia bonorum & malorū, dispo-  
 sitionem fœlicem præstans, qua quid agendum sit, & quid non, diiudica-  
 mus. ¶ Iustitia, consensus animæ ad se ipsam, eiusq; partium ordo  
 adinuicem mutuus, habitus unicuiq; pro dignitate distribuens, habitus,  
 quo qui præditus est semper, quæ iusta uidentur eligit, habitus uitæ legi-  
 bus obedientis, æqualitas cōmunicatiua, habitus, qui legibus rectis semp  
 obtemperat. ¶ Temperantia, moderatio animæ circa naturales cō-  
 cupiscentias, atq; uoluptates, compositio, ordoq; animæ ad naturales uo-  
 luptates, atq; dolores, consonantia animæ ad imperandum & obediē-  
 dum, uoluntaria eorum, quæ secundum naturam sunt, actio, rationali  
 animæ conuersatio quo ad honesta, & turpia habitus, quo decētia eli-

## Speusippus

gimus & seruamus. ¶ Fortitudo, habitus animæ intrepidus. militaris audacia, peritia illorum, quæ ad bellum spectant. constantia animi aduersus illa, quæ terrere solent. Audacia prudentiæ pedissequa. Intrepiditas in mortis expectatione. Affectio seruans in periculis rationale propositum, Robur contra periculum obsistens, Vigor tolerans omnia uirtutis gratia. perseueratio animi in iis, quæ rectæ rationi audenda uel metuenda uidentur. Observatio eorum, quæ ratio dicit in rebus paue- dis. Rei militaris peritia, habitus in lege immobiliter perseueras. ¶ Cōstātia. potestas perferēdæ molestiæ sequentis ex iis, quæ recta ratio iussit, potestas, quæ nunq̄ deicitur è rationis proposito. ¶ Sufficientia, perfecta bonorum possessio, habitus quo unusquisq; sui ipsius dominus fit. ¶ Aequitas, Iustorum conducentiumq; remissio. Moderatio in cōmerciis, Ordo ratiōalis animæ, quo ad honesta & turpia. ¶ Tolerantia, persepsio molestiæ, honesti gratia, persepsio laborum, honesti gratia. ¶ Audacia, Securitas, qua quis malum neq; futurum expectat, neq; præsens horrescit. ¶ Indolentia, habitus, quo in dolores nunq̄ incidimus. ¶ Perseuerantia, Affectio, quæ perficit quodcūq; elegerit. i. tollerantia uoluntaria. Aduersus labores inconcussus habitus. ¶ Pudor, Audaciæ remissio, eius quod optimum apparet, spontanea & libēs acceptio, formido uituperationis ueræ, Libertas, uitæ dominium, Dominatio in omnibus absoluta, licētia propria uitæ, Affectio in possessione & usu rerum minime parca. ¶ Liberalitas, habitus, qui in quæredis erogandisq; pecuniis decorum seruat, decens acquisitio accumulatioq; pecuniæ. ¶ Mansuetudo, Constitutio animæ aduersus iræ impetū immobilis, Moderata temperies animæ. ¶ Modestia, uoluntaria ad id, quod optimum iudicatur concessio, In gestu corporis compositio. ¶ Beatitudo, bonum ex bonis omnibus accumulātū, potestas ad bene uiuendum seipsa sufficiens, perfectio secundum uirtutem, sufficiens uitæ cōmoditas. ¶ Magnificentia, æstimatio secundum rationē rectam & honorandam, ¶ Industria, Ingenium animæ, quo quisquis munitus est, in singulis quod decet, facile conicit, mētis acumen. ¶ Frugalitas, Rationalis uitæ simplicitas, morūq; bonorum studium. ¶ Bonitas, Affectio, qua eligimus optima. ¶ Magnanimitas, Moderatus contingentium usus, Urbana cum hominibus conuersatio. Magnificentia animi cū ratione. ¶ Φιλανθρωπία idest humanitas, Affectio amicitiae hominum conciliatrix, habitus hominibus beneficus, gratiarum redditio. Gratitude benefica,

Pietas

## De Platonis definitionibus

**¶** Pietas, iustitia erga deum, affectio colens deū, uoluntaria ueneratio dei. recta honoris diuini scientia. **¶** Bonum, quod sui ipsius gratia expetendum. **¶** Intrepiditas, habitus, per quem timoribus nullis mouemur. **¶** Sanitas animæ, habitus affectibus non succumbens. **¶** Pax, quies, qua ab inimicitis belli cessamus. **¶** Humilitas, facilitas animæ omnis expers iracundiæ. **¶** Astutia, affectio, qua finem proprium coniectamus. **¶** Amicitia, consensus in rebus honestis & iustis eiusdem uitæ electio, consensus in deliberando atq; agendo, concordia in cōmunionē uitæ cum beniuolentia, communio in dandis accipiendisq; beneficiis. **¶** Generositas, uirtus ingenui moris, facilitas animi ad dicenda pariter atq; agenda. **¶** Electio, approbatio recta. **¶** Beniuolentia, electio, hominis ad hominem grata, atq; accepta. **¶** Propinquitas, communio in eodem genere. **¶** Consensio, cōmunicatio rerum omnium, cogitationū, suspicionūq; concordia. **¶** Charitas, integra animi declaratio, ciuilis scientia honestorum atq; utiliū, Scientia iustitiam inducens in rem p. **¶** Societas, amicitia ex diuturna æqualium consuetudine conflata. **¶** Sagacitas, innata ratiocinandi uirtus. **¶** Fides, recta præsumptio q̄ sic se res habeat, ut sibi uideatur, morum stabilitas. **¶** Veracitas, habitus in affirmando atq; negando rectus, sententia ueri. **¶** Voluntas, appetitus secundum rationem rectam affectus rationalis, affectus cum ratione secundum naturam tendens. **¶** Consilium, admonitio alterius de agendarum rerum ratione. **¶** Opportunitas, imminetia temporis, in quo uel agere uel pati quicq; oporteat. **¶** Cautio, declinatio mali, diligentia custodendi. **¶** Ordo, concentus operationum ad inuicem, cōmunionis proportio, uicissitudinis in omnibus causa, contemperatio ad percipiendum idonea. **¶** Attentio, intensio animi ad discendum. **¶** Ingenium, discendi uelocitas, genitura bona naturæ, uirtus insita in natura. **¶** Docilitas, ingenium animæ ad uelociter percipiendum. **¶** Iudicium, rata pronuntiatio de eo, quod in disceptationem uenit. **¶** Lex, norma ad quam quæritur, an quis iniuriam intulerit, nec ne. **¶** Legitima ciuilitas, bonis legibus obedientia. **¶** Gaudium, lætitia in operibus temperantiæ. **¶** Honor, bonorum largitio propter uirtutis officium, estimatio ac dignitas uirtute acquisita, figura uenerationis, cōseruatio dignitatis. **¶** Promptitudo, patens expeditio propositi ad res agendas. **¶** Gratia, uoluntaria beneficentia, redditio boni obsequiū in tēpore oportuno. **¶** Concordia, consensus imperantiū & subditorū

## Speusippus

in imperandi obediendūue ratione. **¶ Res p. catus** multorum homi-  
 num ad felicitatem per se sufficiens, legitima multitudinis cōspiratio.  
**¶ Prouidētia**, pparatio ad futura. **¶ Consultatio**, cōsideratio futuroꝝ  
 quonā pacto conferāt. **¶ Victoria**, uis ī certamīe supans. **¶ Facūdia**, pspi-  
 catia & facultas obtinendi qđ ppositū ē. **¶ Donū**, mutua gratiaꝝ relatio.  
**¶ Occasio**, flos ipse tēporis rebus agēdis cōferēs. **¶ Tēpus** bonā quandā fe-  
 rens opē. **¶ Memoria**, dispositio aīa, iharētē illi ueritatē custodiēs. **¶ In-**  
**telligētia**, cogitatiois itensio. **¶ Intellectio**, sciētia pncipiū. **¶ Sanctimo-**  
**nia**, cautio declināsa pētis, q̄ aduersus deū cōmittūt, diligēs obseruatio  
 diuini cultus scđm naturā. **¶ Diuinatio**, sciētia reꝝ absq; demonstratiōe p  
 faga. **¶ Vaticiniū**, sciētia, q̄ dinoscit qđ ad sit, qđ ue futuroꝝ sit mortali ui-  
 uēti. **¶ Sapiētia**, sciētia, q̄ nihil penitus p̄suppōit, sciētia coꝝ q̄ semp sūt,  
 scientia, q̄ rerum oīum causā cōtēplat. **¶ Philosophia**, appetit' sapiētiæ,  
 cōtēplatio ueritatis, ut ueritas ē, cura aīa scđm rectā rationē. **¶ Sciētia**, cō-  
 prehēso aīa imutabilis ratioe, uiscōprehēsiua alicuius ul' quorūdā ra-  
 tione imutabilis. ratio uera ī cogitatioe imutabilis. **¶ Opinio**, pceptio  
 cū fide p ratiocinationē ratiois discursus, cogitatio icidēs iuerū & falsū  
 p ratiocinationē. **¶ Sēsus**, aīa pgressus, mētis motus, nuntiatio aīa p cor-  
 pus īformas hominū à qua fit irrationalis aīa uis p corpus noscēs. **¶ Ha-**  
**bitus**, affectio aīa, scđm quā q̄les dicimur. **¶ Vox**, platio ex ore scđm co-  
 gitationē. **¶ Oratio**, uox q̄ scribi pōt, pnunciatiua cuiusq; rei, cōpositio  
 ex uerbo ac noīe, sine harmonia cātus. **¶ Nomē**, dictio simplex significa-  
 tiua eius, qđ scđm essentiā p̄dicat, & oīs qđ scđm seipm minime dicitur.  
**¶ Dictio**, uox hoīs q̄ scribi pōt, & signū quoddā cōmune absq; cantus  
 harmōia significās. **¶ Syllaba**, articulus hūanæ uocis, q̄ scribi pōt. **¶ Defi-**  
**nitio**, oratio ex gñe differētiāq; cōposita. **¶ Coniectura**, rei latētis iditiū.  
**¶ Demōstratio**, ratiocinatio uera, oratio ostēdēs aliqd p p̄cognita. **¶ Ele-**  
**mētū** uocis, uox simplex, causāq; q̄ cætere uoces. uoces sint. **¶ Vtile**, cā-  
 q̄ unūquodq; bene afficiat, causa cuiusdā boni. **¶ Cōferēs**, quod ī bo-  
 nū fert. **¶ Pulchrū**, quod bonū. **¶ Bonū**, quod ī oībus q̄ sunt salutis ē cā-  
 causa oīs, qđ ad ipm tēdit id, à quo ueniunt quæcūq; sunt eligēda. **¶ Tē-**  
**peramentū**, ornamentū animi. **¶ Ius**, legis īstitutū, à quo iustitia puenit.  
**¶ Volūtarium**, quod seipsum ducit, quod p se ipsum eligendum, quod  
 cogitationem perficit. **¶ Liberum**, quod sibi ipsi dominatur. **¶ Modera-**  
**tum**, medium inter excessum atq; defectum, secundum artem sufficiens.  
**¶ Mensura**, mediū excessus, atq; defectus. **¶ Palma**, uirtutis premiū sui  
 ipsius grā exoptādū. **¶ Immortalitas**, essētia uiuēs, & sēpiterna p̄seueratio  
**¶ Sanctum**

## De Platonis definitionibus

Sanctū, dei cultus, qđ deo gratū. Celebritas, tēpus scđm leges sacrū.  
 Homo, aīal sine pēnis, bipes, latis unguib<sup>9</sup>, qđ solū ex aīmatib<sup>9</sup> sciētiae  
 reꝝ p ratiōes fit p ticeps. Sacrificiū, hostiā donū deo exhibitū. Vo-  
 tū, precatio hōinū ad deū, qua uel bona, uel quā bona uidetur efflagitāt  
 Rex, i perās scđm leges, nulli subiect<sup>9</sup>, i reprehēnsibilis ciuilis ordinis isti-  
 tutor. Pricipat<sup>9</sup>, puidētia uniuersi. Licētia, legis cōcessio. Legisla-  
 tor, auctor legū, q bus gubernari ciuitas debet. Lex, ciuilis istitutio mul-  
 titudinis, absq; certi tēporis termino. Suppositio, picipū idemostrabi-  
 le, fermōis sūmula. Decretū, istitutū ciuile ad certū tēp<sup>9</sup> respiciēs. Ci-  
 uilis homo, pitus eoꝝ, q ad admīstrationē rei p. ptinēt. Ciuitas, habita-  
 tio multoꝝ hōinū cōib<sup>9</sup> urētū legib<sup>9</sup>, cat<sup>9</sup> hōinū iisdē legib<sup>9</sup> subiectoꝝ.  
 Ciuitatis uirtus, recta rei p. cōstitutio. Militaris uirtus, experiētia in  
 bello. Salus, mūtio ab oī dāno secura. Tyrānus, i perās ciuitati scđm  
 sentētiā propriā. Sophista, iuuenū nobiliū atq; diuitū mercēnarius ue-  
 nator. Opulētia, possessio reꝝ sic moderata, ut ad fœlicitatē oferat, abū-  
 dātia reꝝ ad beatitudinē cōferētū. Deposītū, tributio cū fide. Pura-  
 gatio, deterioꝝ à melioribus segregatio. Vincere, aduersariū superare.  
 Homo bonus, q huiusmōi ē. ut homini bona reddat. Tēperās, q me-  
 diocres cōcupiscētias hēt. Cōtinēs, q ptes aīæ ratiōi repugnātes cohibet  
 Probus, qui pfecte bonus, q propriā sui uirtutē hēt. Cōsciētia, cogi-  
 tatio tristis absq; ratiocinatione. Indocilitas, tarditas ad discendum.  
 Domiatio, picipatus iustus, nulli subditus. A philosophia, habitus  
 quo q ratiōes odit. Metus, cōcussio aīæ i expectatiōe mali. Animo-  
 sitas, i petus uiolētus irrationalis aīæ absq; ratiōe & ordie mētis. Pauor  
 trepiditas i expectatiōe mali. Adulatio, cōuersatio ad uoluptatē absq;  
 ratiōe boni, habitus ad oblectationē cōsuetudinis tēdēs, mediocritatēq;  
 trāsgrediēs. Ira prouocatio irascibilis aīæ ptis aduiscēdū. Cōtumē-  
 lia, iniuria q p cōtēptū i fertur. Incōtinētia, affectio trahēs ad ea, q iocū-  
 da uidetur prāter rectæ ratiōis iudiciū. Pigritia, fuga laboꝝ, q ex guber-  
 nando proueniūt. Timiditas, priā cā subcurrētis impetus. Calūnia  
 dissensio amicoꝝ uerbis facta. Opportunitas, tēpus i quo unūquodq;  
 aptū ē uel pati, uel agere. Iniqtas, habitus, q leges despicit. Indigētia,  
 bonoꝝ diminutio. Verēcūdia, formido i expectatiōe ifamiæ. Ostē-  
 ratio, affectio, q sibi uēdicat ea bona, que minime adsūt. Peccatū, actio  
 prāter rectā ratiōē. Inuidia, tristitia ex amicoꝝ bonis seu prāsetibus  
 siue prāteritis. Inpudētia, habitus aīæ ifamiā lucri cā subiēs. Feroci-  
 tas, excessus audaciæ, haud metuēs, q metuēda sūt. Ambitio, habi<sup>9</sup> aīæ  
 oēs honoris gratia sūptus admittēs prāter ratiōis normā. Degeneratio

prauitas in natura. declinatio ab eo quod secundum naturam. Morbus eius, quod secundum naturam.  
 Spes, Expectatio homini. Furor, Corruptio aestimationis uerae. Loquacitas, Resoluta loquendi, sine ratione interuentia. Contrarietas, distantia maxima illorum, quae sub eodem genere per quaedam differentias continetur. Inuolutarium, quod praeter sententiam factum. Disciplina, facultas animam curare. Eruditio disciplinae traditio, Legum institutio, scientia ciuitatem tumultu uacua reddens. Monitio, sermo ex sententia castigans, sermo ab erroribus absterrrens. Auxilium, expulsio mali, uel adulti, uel et imminetis. Castigatio, curatio animae ob commissa scelera. Potestas, excellentia in agendis, seu dicendis habitus, quo potentes efficimur. Robur, uis unumquodque in natura sua seruans eo, quod detrimenta deuicit.

Finis Definitionum.

Pythagorae philosophi aurea uerba.

Immortales primum deos, ut leges iubet, honora, Iustitiam cole,  
 deinde beatos heroes. Terrestres postea daemones. Quae lege instituta sunt, serua. Honora parietes, atque propinques. Ex aliis hominibus illum tibi amicum facias, qui sit uirtute praestantior. Cede mitibus uerbis, opibusque utilibus. Ne amicum tuum erroris exigui causa aduersum tibi reddas, feras quoad possis. Potestas autem iuxta necessitatem habitat. Hac ita considera. ab iis autem abstine, a uentre primum, sono deinde, luxuriaque, & ira. Nihil turpe committas, neque coram aliis, neque tecum. Maxime omnium uerere te ipsum. Iustitiam exerce, uerbo simul, & opere. Consuesce nihil sine ratione facere. Scito mortem fato esse omnibus institutam. Pecuniam in tempe cumulare, & rursus cures postulat, erogare discito. Eorum, quae fortuitis casibus aduersa contingunt hominibus, quacumque sorte habueris, sine perturbacione feras. Mederi oportet quoad possis. Scito non multa ex iis fortunam hominibus bonis afferre. Multi uariique sermones, partim boni, partim mali uulgo circumferuntur, quibus ne mouearis, neque te coherceri permittas. Si quid uero falsum dicatur, moderate feras. Quod tibi nunc dico omnino perficito. Nemo te, aut agendo, aut dicendo ad id inducat, quod tibi non sit melius. Consule ante opus, ne quid temere agas. Miseri quippe hominis est, aliquid dicere, uel agere temere. Ne facias ea, quae quandoque te possit afficere poenitentia. Quae ignoraueris ne facias, sed quantum necesse est discere. Atque ita uitam iocundissimam transiges. Sanitatem corporis ne neglexeris, sed mensuram cibo, potuique, & exercitationibus adhibe, mensuram uero illam dico, quae nullis te molestiis afficiet. Puro & sine delitiis uictui consuesce. Illa deuita, quae inuidiam concitant, Ne fortunae bona praeter opportunitatem effundas, neque sis illiberalis. mediocritas. n. in omnibus optima. Ne feceris, quae te laedere possint. Ante opus considera. Ne te prius molli sono tradideris, quam diurna opera ter mente reuolueris,

Qua